

.....
(pieczęć szkoły)

**Załącznik nr 2 do Zarządzenia Nr 4/2024
Dyrektora Szkoły Podstawowej
im. Jana Pawła II w Starym Wiśniczu
z dnia 15 lutego 2024 r.**

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNIICH w Szkole Podstawowej im. Jana Pawła II w Starym Wiśniczu (wersja skrócona – dla małoletnich)

Obowiązują od dnia 15.02.2024 r.

Podstawy prawne:

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2021 r. poz. 1249 oraz z 2023 r. poz. 289 oraz 535)

- 1. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. poz. 1870)*
- 2. Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 1606)*
- 3. Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 984 ze zm.)*
- 4. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 900)*
- 5. Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (t. j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1781)*
- 6. Konwencja o prawach dziecka (Dz. U. 1991 r. nr 120 poz. 526)*
- 7. Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych (Dz. U. 2012 poz. 1169)*

Wprowadzenie

Krzywdzenie dzieci jest niepokojącym problemem, który coraz częściej występuje we współczesnym świecie. Z różnymi formami krzywdzenia macie również do czynienia w środowisku sobie najbliższym. W tej sytuacji potrzebna jest odpowiednia reakcja szkoły.

W związku z tym w naszej szkole został opracowany dokument – „Standardy ochrony małoletnich”.¹ Do jego opracowania szkoła została zobowiązana przez państwo – uznano bowiem za pilną potrzebę wprowadzenie systemowego rozwiązania ochrony Was przed różnymi formami przemocy.

Dlatego w dokumencie zostały opisane zasady i sposoby reagowania w sytuacjach zagrożenia Waszego bezpieczeństwa.

CZĘŚĆ I Informacje ogólne

1. Dokument udostępniono, np. na stronie internetowej szkoły oraz na tablicy na parterze szkoły, jest też dostępny w gabinecie pedagoga szkolnego.
2. Celem działań wszystkich pracowników szkoły jest chronienie Was przed każdą formą krzywdzenia oraz zapewnienie Wam bezpieczeństwa fizycznego i psychicznego w szkole. Nauczyciele i personel będą reagowali na wszelkie zachowania zagrażające waszemu bezpieczeństwu.
3. Szkoła będzie organizowała dla Was i Waszych rodziców warsztaty, szkolenia, konsultacje indywidualne w celu poszerzanie wiedzy i umiejętności związanych z ochroną dziecka przed zagrożeniami.
4. Szkoła zapewnia Wam edukację w zakresie praw dziecka, człowieka/ucznia oraz ochrony przed zagrożeniami przemocą i wykorzystywaniem.
5. W każdej klasie uczniowie są poinformowani, do kogo mają się zgłosić po pomoc i radę w przypadku krzywdzenia lub wykorzystywania.
6. W szkole dostępne są dla Was materiały edukacyjne w zakresie: praw dziecka oraz ochrony przed zagrożeniami przemocą i wykorzystywaniem seksualnym oraz zasad bezpieczeństwa w internecie (broszury, ulotki, książki).
7. W szkole ustalone są zasady wspierania uczniów po ujawnieniu doznanej przez nich krzywdy.

¹ **Standard** – norma, wymóg, kierunki działań szkoły na rzecz ochrony dzieci.

Małoletni – osoba, która nie ukończyła 18 roku życia.

8. W szkole wskazano osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomień o popełnieniu przestępstwa na szkodę uczniów, zawiadamianie sądu opiekuńczego oraz osobę odpowiedzialną za wszczynanie procedury w przypadku ujawnienia przemocy.

ZASADY BEZPIECZNYCH RELACJI PRACOWNIKÓW SZKOŁY Z DZIEĆMI

Pracownicy szkoły:

1. Dbają o Wasze bezpieczeństwo podczas pobytu w szkole.
2. Przestrzegają praw dziecka/człowieka i chronią je.
3. Dają uczniom gwarancję nietykalności cielesnej - nie stosują wobec nich żadnych form przemocy.
4. Szanują Waszą godność i traktują Was podmiotowo.
5. Traktują Was równo, unikają faworyzowania uczniów oraz wszelkich przejawów dyskryminacji.
6. Okazują zrozumienie dla Waszych trudności i problemów.
7. Nie obrzucają Was wyzwiskami. Nie grożą uczniom. Nie reagują złością. Nie używają wypowiedzi o podtekście seksualnym.
8. Nie podnoszą głosu na uczniów, w sytuacji innej niż wynikająca z potrzeby zapewnienia im bezpieczeństwa.
9. Metody dyscyplinowania uczniów dobierają adekwatnie do Waszego wieku i poziomu rozwoju. Metody te nie naruszają godności i nietykalności osobistej, obowiązuje zakaz stosowania kar fizycznych.

ZASADY BEZPIECZNYCH RELACJI MIĘDZY DZIEĆMI W SZKOLE

1. Uczniowie mają prawo do życia i przebywania w bezpiecznym środowisku, także w szkole. Nauczyciele i personel szkolny chronią uczniów i zapewniają im bezpieczeństwo.
2. Uczniowie mają obowiązek przestrzegania zasad i norm zachowania określonych w statucie szkoły oraz obowiązujących w szkole regulaminach i procedurach.
3. Uczniowie uznają prawo innych uczniów do odmienności i zachowania tożsamości ze względu np. na: pochodzenie etniczne, narodowe, religię, status ekonomiczny, wiek, płeć, cechy fizyczne, niepełnosprawność. Nie naruszają praw innych uczniów – nikogo nie dyskryminują ze względu na jakąkolwiek jego odmiennosc.
4. Kontakty między uczniami powinny cechować zachowanie przez nich wysokiej kultury osobistej, wolny od wulgaryzmów język, który nikogo nie obraża i nie krzywdzi.
5. Uczniowie budują pozytywne wzajemne relacje, akceptują i szanują siebie nawzajem.
6. Uczniowie mają obowiązek przeciwstawiania się wszelkim przejawom brutalności i wulgarności oraz informowania pracowników szkoły o zaistniałych zagrożeniach.
7. Jeśli uczeń jest świadkiem stosowania przez innego ucznia/uczniów jakiegokolwiek formy agresji lub przemocy, ma obowiązek reagowania na nią, np: pomaga ofierze, chroni ją, szuka pomocy dla ofiary u osoby dorosłej.
8. Jeśli uczeń stał się ofiarą agresji lub przemocy, może uzyskać w szkole pomoc.
9. Uczniowie nie mają prawa stosować z jakiegokolwiek powodu słownej, fizycznej i psychicznej agresji i przemocy wobec innych uczniów. Zachowania niedozwolone w relacjach między dziećmi to:
 - a) agresja i przemoc fizyczna w różnych formach np.: bicie/uderzenie/popychanie/kopanie/opluwanie; wymuszenia; napastowanie seksualne; fizyczne zaczepki; zmuszanie innej osoby do podejmowania niewłaściwych działań; rzucanie w kogoś przedmiotami;
 - b) agresja i przemoc słowna w różnych formach, np.: obelgi, wyzwiska; wyśmiewanie, drwienie, szydzenie, obrażanie; groźby; obraźliwe SMSy i MMSy; wiadomości na forach internetowych lub tzw. pokojach do czatowania; telefony i e-maile zawierające groźby, poniżające, wulgarne, zastraszające;
 - c) agresja i przemoc psychiczna w różnych formach, np.: poniżanie; wykluczanie/manipulowanie; wulgarne gesty; niszczenie/zabieranie rzeczy innej osoby bez jej zgody; straszenie, szantażowanie.
10. Uczniowie nie mogą stwarzać niebezpiecznych sytuacji w szkole lub klasie, np. rzucać przedmiotami, przynosić do szkoły ostrych narzędzi, innych niebezpiecznych przedmiotów i substancji (środków pirotechnicznych, noży, zapalniczek), używać ognia na terenie szkoły.
11. Uczniowie nie mogą fotografować, nagrywać dźwięku lub filmować zdarzeń z udziałem innych uczniów/ osób bez ich zgody oraz upubliczniać materiałów i fotografii bez zgody obecnych na nich osób.
12. Zabronione jest stosowanie wobec innych uczniów/innych osób różnych form cyberprzemocy.

ZASADY KORZYSTANIA Z KOMPUTERÓW Z DOSTĘPEM DO INTERNETU

1. Na terenie szkoły dostęp ucznia do Internetu możliwy jest wyłącznie pod nadzorem nauczyciela na zajęciach z wykorzystaniem komputera, tabletu.
2. Korzystanie z multimediów, Internetu i programów użytkowych służy wyłącznie celom informacyjnym, edukacyjnym i terapeutycznym.
3. Użytkownikowi komputera/tabletu zabrania się:
 - a) instalowania oprogramowania oraz dokonywania zmian w konfiguracji oprogramowania zainstalowanego w systemie.
 - b) usuwania cudzych plików, odinstalowania programów, dekompletowania sprzętu.
 - c) dotykania elementów z tyłu komputera, kabli zasilających, a także kabli sieciowych.
4. Na terenie szkoły uczeń może korzystać z Internetu przy użyciu własnego telefonu komórkowego tylko w celach edukacyjnych, które wynikają z organizacji oraz przebiegu zajęć lekcyjnych prowadzonych przez nauczyciela.

ZASADY OCHRONY MAŁOLETNICH PRZED TREŚCIAMI SZKODLIWYMI I ZAGROŻENIAMI Z SIECI

1. Szkoła podejmuje działania zabezpieczające dzieci przed łatwym dostępem do tych treści z sieci, które mogą zagrażać ich prawidłowemu rozwojowi.
2. Pod pojęciem „treści szkodliwe i zagrożenia z sieci” rozumiane są:
 - a) treści szkodliwe, niedozwolone, nielegalne i niebezpieczne dla zdrowia (pornografia, treści obrazujące przemoc, promujące działania szkodliwe dla zdrowia i życia uczniów/wychowanków, popularyzujące ideologię faszystowską i działalność niezgodną z prawem, nawołujące do samookaleczeń i samobójstw, korzystania z narkotyków;
 - b) treści stwarzające niebezpieczeństwo werbunku dzieci do organizacji nielegalnych i terrorystycznych;
3. Podstawowe działania zabezpieczające dzieci przed dostępem do treści szkodliwych i zagrożeń z sieci:
 - a) edukacja medialna – dostarczanie dzieciom wiedzy i umiejętności dotyczących posługiwania się technologią komunikacyjną,

- b) prowadzenie działań profilaktycznych propagujących zasady bezpiecznego korzystania z sieci oraz uświadamiających zagrożenia płynące z użytkowania różnych technologii komunikacyjnych,
- c) edukacja na temat cyberprzemocy i zagrożeń z sieci: warsztaty, szkolenia dla rodziców, udostępnianie materiałów i publikacji,
- d) podejmowanie interwencji w każdym przypadku ujawnienia lub podejrzenia cyberprzemocy lub ujawnienie niebezpiecznych treści,

CZĘŚĆ II

ŚCIEŻKI POSTĘPOWANIA MAŁOLETNIEGO W PRZYPADKU DOZNAWANIA PRZEZ NIEGO KRZYWDY (procedury interwencyjne w szkole)

Rodzaj krzywdy
Znęcanie się, przemoc fizyczna, słowna, psychiczna stosowane wobec dziecka

Opis sytuacji:

Ktoś stosuje wobec Ciebie przemoc lub jest agresywny, nęka Cię w różny sposób, znęca się nad Tobą, np. stosuje:

Przemoc fizyczną: atak, napastowanie seksualne, fizyczne zaczepki lub dokuczanie, zmuszanie innej osoby do robienia nieprzyjemnych rzeczy, rzucanie w kogoś przedmiotami.

Przemoc słowną: obelgi, obrażanie, obraźliwe żarty, groźby. Przemoc słowna może być także wymierzona w rodzinę i w przyjaciół ofiary po to, aby jeszcze bardziej jej dokuczyć.

Przemoc psychiczną: poniżanie, wykluczanie, wulgarnie gesty, śledzenie, obraźliwe SMS-y i MMS-y, wiadomości na forach internetowych lub tzw. „pokojach do czatowania”; telefony i e-maile (zawierające groźby, poniżające, wulgarnie, zastraszające); niszczenie rzeczy należących do ofiary; straszenie; szantażowanie.

Ścieżka postępowania małoletniego

1. Jeśli nie czujesz się bezpiecznie, powiedz o tym wychowawcy. Przedstaw mu sytuację, jeśli masz świadków przemocy stosowanej wobec Ciebie, poinformuj o tym nauczyciela. Poproś o reakcję, wsparcie i pomoc. Poinformuj także rodziców o tym, co Cię spotyka.

2. Nauczyciel (wychowawca) we współpracy z psychologiem/pedagogiem, do którego się zgłosiłeś, podejmie działania, mające na celu wyjaśnienie zaistniałej sytuacji.
3. Po wyjaśnieniu okoliczności i ustaleniu rodzaju zachowań przemocowych wobec Ciebie, wysłuchaniu wyjaśnień sprawcy / sprawców przemocy, wychowawca podejmie stosowne, zgodne ze statutem szkoły, działania.
4. Uzyskasz też dodatkowe wsparcie emocjonalne podczas rozmowy z pedagogiem szkolnym lub psychologiem (lub innym nauczycielem, któremu ufasz).
5. Jeśli sytuacja nie ulegnie zmianie i w dalszym ciągu ktoś będzie się nad Tobą znęcał, ponownie poinformuj o tym wychowawcę, który wraz z dyrektorem zastosuje kolejne, przewidziane prawem szkolnym, konsekwencje wobec sprawcy/sprawców przemocy.

Rodzaj krzywdy

Przemoc domowa stosowana wobec dziecka

Przemoc domowa – to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające twoje prawa lub dobra osobiste, w szczególności:

- a) narażające Cię na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia,
- b) naruszające twoją godność, nietykalność cielesną lub wolność,
- c) powodujące szkody na Twoim zdrowiu fizycznym lub psychicznym,

Ścieżka postępowania małoletniego

1. Możesz ujawnić wychowawcy lub innemu pracownikowi szkoły, do którego masz zaufanie, że dzieje Ci się krzywda i poprosić go o pomoc w tej trudnej dla Ciebie sytuacji.

Może wystąpić również przypadek, że nauczyciel obserwując Cię, podejrzewa, że jesteś krzywdzony, chociaż mu tego nie zgłosiłeś. W tej sytuacji wychowawca przeprowadza rozmowę z Tobą w celu zweryfikowania podejrzeń.

2. Po uzyskaniu informacji od Ciebie wychowawca podejmie interwencję w Twojej sprawie: wspólnie z psychologiem/pedagogiem zbiorą od Ciebie informacje na temat krzywdy, której doświadczyłeś – ustalą jej formy i okoliczności. Rozmowa z Tobą będzie podstawą do oceny stopnia zagrożenia Twojego bezpieczeństwa.

Pamiętaj, że możesz opowiadać o tym, co się wydarzyło, swobodnie - opowiedz o zachowaniu sprawcy i swoich odczuciach. Nie musi być zachowana kolejność wydarzeń. Wychowawca i pedagog dadzą Ci czas na wypowiedzenie się i nie będą Cię korygować. Żeby uzyskać jak najwięcej informacji, mogą Ci zadać dodatkowe pytania.

3. Porozmawiaj pedagogiem szkolnym lub/i psychologiem o swojej sytuacji, o tym, co czujesz i przeżywasz. Udzielą Ci oni wsparcia w tej trudnej dla Ciebie sytuacji.
4. *Gdyby zaplanowane przez szkołę działania nie były wystarczające do zapewnienia Ci pomocy, której potrzebujesz, psycholog/pedagog szkolny nawiązuje współpracę z instytucjami pomocowymi.*

Rodzaj krzywdy

Stosowanie wobec dziecka cyberprzemocy

Cyberprzemoc ma miejsce wtedy, gdy doświadczyłeś przemocy w sieci w jakiegokolwiek formie - nękania, straszenia, szantażowania z użyciem sieci, publikowania lub rozsyłania ośmieszających, kompromitujących informacji, zdjęć, filmów z użyciem sieci oraz gdy ktoś podszywa się w sieci pod Ciebie wbrew Twojej woli.

Ścieżka postępowania małoletniego

1. Postaraj się zabezpieczyć dowody przemocy w sieci stosowanej wobec Ciebie. Jeśli będziesz mieć kłopot z zabezpieczeniem dowodów w sieci, nauczyciel poprosi o pomoc specjalistę.
2. Zgłoś ten fakt wychowawcy.
3. Jeśli masz świadków doświadczanej przez Ciebie cyberprzemocy, powiedz o nich nauczycielowi. Identyfikacja sprawcy często jest możliwa dzięki zebranym materiałom – wynikom rozmów z osobą zgłaszającą, z ofiarą cyberprzemocy, analizie zebranych dowodów z sieci.
4. Wychowawca o zaistniałym zdarzeniu cyberprzemocy poinformuje Twoich rodziców lub nawet policję – decyzję w tej sprawie podejmie wspólnie z Tobą, rodzicami i dyrektorem szkoły.
6. *Uzyskasz* dodatkowego wsparcie emocjonalne podczas rozmowy z pedagogiem szkolnym lub psychologiem (lub innym nauczycielem, któremu ufasz).

Rodzaj krzywdy

Wysyłanie dziecku w Internecie treści szkodliwych, nielegalnych i niepożądanych

Są to treści, które mogą wywołać u Ciebie negatywne emocje i które promują czy też po prostu przedstawiają niebezpieczne albo niezgodne z prawem zachowania.

Ścieżka postępowania małoletniego

Jeżeli ktoś wysłał Ci w Internecie treści nawołujące do samookaleczeń, samobójstw, zachowań szkodliwych dla zdrowia, treści dyskryminacyjne, promujące wrogość, nienawiść, treści pornograficzne dostępne bez żadnego ostrzeżenia, fake newsy - fałszywe wiadomości:

1. Zgłoś ten fakt rodzicom oraz wychowawcy lub psychologowi/pedagogowi szkolnemu (albo innemu pracownikowi szkoły, któremu ufasz).
2. W miarę swoich możliwości i umiejętności zabezpiecz dowody. Skorzystaj z pomocy rodziców i pracowników szkoły. Jeśli masz świadków zdarzenia, poinformuj o nich wychowawcę. Pamiętaj, aby nie rozsyłać dalej szkodliwych treści.
3. Kontakt z treściami szkodliwymi lub niebezpiecznymi może wywołać u Ciebie duży stres i frustrację, dlatego w szkole uzyskasz wsparcie emocjonalne podczas rozmowy z psychologiem/pedagogiem szkolnym.

Jeśli znacie kogoś, kto potrzebuje pomocy lub sami znajdujecie się w trudnej sytuacji, możecie zwrócić się o pomoc do rodziców, wychowawcy klasy, psychologa/pedagoga szkolnego czy dyrektora szkoły, zgodnie ze ścieżką postępowania opisaną w „Standardach ochrony małoletnich”.

Możecie też skontaktować się z policją (numer 112) oraz instytucjami niosącymi pomoc dzieciom. Oto jedne z nich:

116111 – Telefon zaufania dla dzieci i młodzieży;

800121212 – Dziecięcy telefon zaufania, prowadzony przez Rzecznika Praw Dziecka.